

V Praze dne 10. února 2025
Č. j. MPSV-2025/35587-233

Kdo a jak na základě uzavřené dohody o výkonu pěstounské péče *poskytuje* nebo prostřednictvím koho je *zajišťována* pomoc při osobní krátkodobé péči nebo celodenní péči o dítě svěřené do pěstounské péče.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR v tomto materiálu shrnuje informace k nadepsané problematice v návaznosti na změny zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, provedené zákonem č. 242/2024 Sb., pro další metodické využití krajskými úřady, které poskytují metodickou pomoc obecním úřadům obcí s rozšířenou působností a pověřují poskytováním sociálně-právní ochrany fyzické a právnické osoby, a pro metodické využití Úřadem práce ČR, který vyplácí státní příspěvek na výkon pěstounské péče. Ministerstvo tuto informaci současně zveřejňuje.

1. Základní vymezení smluvních nároků z dohody o výkonu pěstounské péče:

Podle § 47a odst. 2 písm. a) nebo b) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen „ZSPO“), ve znění účinném **od 1. 1. 2025**, má osoba pečující (a osoba v evidenci, je-li současně také osobou pečující) *v rozsahu a za podmínek uvedených v dohodě o výkonu pěstounské péče*

- *právo na poskytnutí nebo zajištění pomoci při **osobní péči** o svěřené dítě, pokud osobní péči o dítě nemůže zajistit ani jiná osoba dítěti blízká, která má povinnost a právo podílet se na osobní péči o dítě v pěstounské péči; tato pomoc spočívá v zajištění **krátkodobé** péče*
 1. *po dobu, kdy je osoba pečující uznána dočasně práce neschopnou nebo při ošetřování osoby blízké,*
 2. *při narození dítěte,*
 3. *při vyřizování nezbytných osobních záležitostí,*
 4. *při úmrtí osoby blízké,*
- *právo na poskytnutí nebo zajištění **celodenní** péče o svěřené dítě nebo děti, která je přiměřená věku dítěte, v rozsahu alespoň 14 kalendářních dnů v kalendářním roce, jestliže svěřené dítě dosáhlo alespoň věku 2 let.*

Jde tedy o **nárok osoby pečující** [§ 2a písm. c) ZSPO¹] o dítě svěřené do její pěstounské péče [§ 47a odst. 1 písm. c) ZSPO¹], který této osobě vzniká **přímo vůči subjektu, který s ní uzavřel dohodu** o výkonu pěstounské péče („v rozsahu a za podmínek uvedených v dohodě o výkonu pěstounské péče“).

Dohodu o výkonu pěstounské péče (dále také jen „dohoda“) může s osobou pečující uzavřít pouze buď

- **obecní úřad obce s rozšířenou působností** podle § 47b odst. 1 a a *contr.* odst. 3 věta první ZSPO, tedy **místně příslušný** podle místa trvalého pobytu fyzické osoby, které se navrhuje uzavření dohody o výkonu pěstounské péče podle § 61 odst. 3 písm. d) ZSPO,
- **jiný obecní úřad obce s rozšířenou působností** podle § 47b odst. 3 věta první, nebo
- **pověřená osoba** podle § 48 odst. 2 písm. d) ZSPO,

dále jen „**doprovázející subjekt**“.

Krátkodobou péčí citované ustanovení rozumí obecně péči o svěřené dítě, která není *celodenní*. Jde tedy fakticky o alternativu „pečovatelské služby“ především v terénní formě, realizované úkony péče o dítě zpravidla v domácnosti pečující osoby, a to v obvyklých denních hodinách (zpravidla v rozmezí nejdříve od 6.00 h. nejpozději do 22.00 h.). Instrukce MPSV ke státnímu příspěvku na výkon pěstounské péče³ uvádí, že „péče o dítě je poskytována přes den, přes noc jen ve výjimečných případech, např. pokud je osoba pečující uznána práce neschopnou i pro výkon pěstounské péče nebo pokud se osoba pečující nachází jako doprovod jiného dítěte hospitalizovaného v nemocnici. Zároveň platí, že jde o krátkodobou pomoc, tedy v rozsahu maximálně několika dnů“.

¹ Osobou pečující se pro účely ZSPO rozumí fyzická osoba,

1. které bylo dítě svěřeno do pěstounské péče, pěstounské péče po přechodnou dobu, předpěstounské péče nebo do péče podle § 953 občanského zákoníku,
2. která osobně pečuje o dítě v průběhu řízení o svěření dítěte do její péče, pěstounské péče nebo předpěstounské péče nebo o jejím jmenování poručníkem dítěte, pokud bylo zahájeno z moci úřední,
3. která osobně pečuje o dítě, podala-li návrh na svěření dítěte do její péče, pěstounské péče nebo předpěstounské péče nebo návrh na její jmenování poručníkem dítěte a není-li tato osobní péče o toto dítě zjevně bezdůvodná,
4. která je poručníkem dítěte, jestliže o dítě osobně pečuje.

² Pro účely části páté ZSPO se považuje za *pěstounskou péči* osobní péče poskytovaná osobou pečující.

³ Instrukce vrchní ředitelky sekce rodinné politiky a sociálních služeb č. 3/2025 ve věci: Státní příspěvek na výkon pěstounské péče podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a veřejnosprávní kontrola jeho čerpání dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů

Celodenní péčí citované ustanovení rozumí obecně péči o svěřené dítě, která je poskytována alespoň po jeden *celý den* a pro její poskytnutí není přítom podmínkou existence některé překážky v péči, jako je tomu u předchozí *krátkodobé péče*. „Celým dnem“ se rozumí časový úsek trvající 24 hodiny, zahrnuje tedy vždy i noční hodiny (22.00 h. až 6.00 h.). Ačkoli není vyloučeno její poskytnutí v terénní formě v domácnosti osoby pečující, spíše se předpokládá její poskytnutí na jiném místě a je tak spojena i s poskytnutím přenocování nebo ubytování svěřenému dítěti. Instrukce MPSV ke státnímu příspěvku na výkon pěstounské péče uvádí, že „poskytnutí osobní [celodenní] péče o svěřené dítě či děti se nepřepočítává na hodiny. Tedy pokud je čerpáno poskytnutí péče v rozsahu i jen několika hodin během jednoho dne (24 hodin), bere se to jako den péče“.

Rozdíl mezi (přímým) poskytnutím na straně jedné a na straně druhé (jen) zajištěním popsaných činností doprovázejícím subjektem osvětluje důvodová zpráva k zákonu č. 242/2024 Sb.: *slovem „zajistit“ [se] míní připravenost poskytovatele danou činností/úkon poskytovat, „poskytuje“ se však nikoli každému, ale pouze tomu klientovi, který poskytnutí takové činnosti/úkonu podle svých individuálních potřeb skutečně potřebuje. Ne vše se tedy „poskytuje“ každému klientovi konkrétního poskytovatele, byť ten je povinen být schopen „zajišťovat“ všechny činnosti/úkony. Stěžejní je smlouva a zejména individuálně určené potřeby, i s ohledem na vyhodnocení situace klienta a individuální plán. Jde-li o výraz „zajistit“, je v citované části důvodové zprávy k zákonu popsán nejprve v tomto obecném smyslu, který pro řešení problematiky však není stěžejní, v samotném textu zákonného ustanovení je v tomto smyslu použit jen ve slovech „tato pomoc spočívá v zajištění krátkodobé péče“. Z praktického hlediska je mnohem významnější druhý a užší význam slova „zajistit“, který důvodová zpráva ozřejmuje tak, že: v souvislosti s právy a povinnostmi osob pečujících a osob v evidenci lze uvedené vykládat tak, že „poskytnutím“ určité služby je míněno poskytnutí jejími zaměstnanci a „zajištěním“ je zprostředkované poskytnutí na náklady pověřené osoby - např. zajištění celodenní péče o svěřené dítě tak znamená mít dohodnuté hlídání dětí na prázdninovém pobytu pro děti.*

Poskytnutím krátkodobé nebo celodenní péče se proto v návaznosti na výše uvedené rozumí jejich *přímé poskytnutí* osobou, která jedná jménem a na účet doprovázejícího subjektu, tedy je fyzickou osobou, která je v základním pracovněprávním vztahu k doprovázejícímu subjektu (pracovní poměr, práce konaná mimo pracovní poměr); zda může jít jen o příkazníka nebo obdobné postavení (a zda doprovázející subjekt může být v postavení příkazce nebo obdobném; srov. § 2444 obč. zák.), je otázka, a takový postup nelze rozhodně doporučit. Je třeba si uvědomit, že podle § 2 a 3 zákoníku práce *závislou prací je práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele,*

podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně. Závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě. Závislá práce může být vykonávána výlučně v základním pracovněprávním vztahu, není-li upravena zvláštními právními předpisy. Základními pracovněprávními vztahy jsou pracovní poměr a právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr. ZSPO pro výkon závislé práce osobami, které krátkodobě nebo celodenně osobně pečují o děti ve smyslu § 47a odst. 2 písm. a) a b), žádnou zvláštní úpravu takového smluvního vztahu neupravuje.

Zajištěním krátkodobé nebo celodenní péče se pak rozumí jejich zprostředkování a následné poskytnutí třetí osobou sice rovněž na účet doprovázejícího subjektu, ale jménem této třetí osoby (doprovázející subjekt v takovém případě krátkodobou nebo celodenní péči *přímo* neposkytuje, jde o její *nepřímé* poskytnutí), ovšem z hlediska osoby pečující za stejných podmínek, jako by krátkodobou nebo celodenní péči *poskytl přímo* doprovázející subjekt sám. Tedy i zde např. platí, že úhradě nepodléhá poskytnutá péče a že strava, popř. ubytování (jde-li o celodenní péči) pak podléhá úhradě pouze do maximální výše, vyplývající ze zákona a prováděcí vyhlášky č. 473/2012 Sb. Od těchto ustanovení, chránících osobu pečující jako slabší stranu, se nelze odchýlit ani v samotné dohodě, ani nějakým samostatným ujednáním.

I v případě takového „nákupu služby“ od externího subjektu jako „subdodavatele“ proto nadále platí, že **službu v rámci dohody zajišťuje osobám pečujícím doprovázející subjekt, nese za její kvalitu vůči pečující osobě, kterou doprovází, odpovědnost**, a proto také takovou službu svým jménem pro své „klienty“ sám sjednává. Příslušná ujednání dohody (o výkonu péstounské péče) mají tedy v takovém případě charakter *smlouvy o plnění třetí osoby* (§ 1769 obč. zák.), příslušná smlouva o „externím nákupu služby“, uzavřená doprovázejícím subjektem ve prospěch osoby pečující, pak má charakter *smlouvy ve prospěch třetí osoby* (§ 1767, § 1768 obč. zák.).

Pokud je krátkodobá nebo celodenní péče o dítě podle § 47a odst. 2 písm. a) a b) *přímo poskytována* pověřenou osobou zaměstnancem pověřené osoby (včetně zaměstnance na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr), **odpovídá za případnou újmu** způsobenou při poskytování služby pověřená osoba. Pokud je krátkodobá nebo celodenní péče o dítě pověřenou osobou *zajištěna* prostřednictvím jiné osoby („subdodavatelem“), pak za případně způsobenou újmu odpovídá společně a nerozdílně jak takový externí subjekt, tak pověřená osoba (§ 1872, § 2915 a násl. obč. zák.). Proto také podle § 48a odst. 3 ZSPO *pověřená osoba může poskytovat*

sociálně-právní ochranu, pokud před započatím jejího poskytování uzavřela pojistnou smlouvu pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou při poskytování (a to jak „přímém“, tak „nepřímém“ – tedy při „zajišťování“) sociálně-právní ochrany. Je-li doprovázejícím subjektem obecní úřad obce s rozšířenou působností, platí podobná pravidla; není tu však zákonná povinnost pojištění odpovědnosti.

2. Kdo a jak může **přímo poskytnout krátkodobou péči nebo celodenní péči jménem doprovázejícího subjektu:**

Bez ohledu na to, zda je doprovázejícím subjektem obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo pověřená osoba, fakticky **přímo poskytuje krátkodobou nebo celodenní péči svěřeným dětem na základě dohody (o výkonu pěstounské péče) vždy jen konkrétní fyzická osoba („pečovatelka“, „asistent péče“, „paní na hlídání“)** na základě smluvního vztahu s doprovázejícím subjektem, neboť je to doprovázející subjekt, vůči němuž osoba pečující svůj nárok na pomoc spočívající v krátkodobé nebo celodenní péči o svěřené dítě uplatňuje. Tzn., že pečující osoba nikdy neuzavírá přímo dvoustranné smlouvy s „pečovatelkou“ či „paní na hlídání“ apod. – pečující osoba již má uzavřenu dohodu (o výkonu pěstounské péče) s doprovázejícím subjektem, v níž pravidla realizace svého nároku na poskytnutí krátkodobé péče nebo celodenní péče o dítě již předem sjednává. Vlastní poskytnutí této péče je předmětem smluvního vztahu (pracovněprávního) mezi doprovázejícím subjektem a osobou, která danou činnost „osobní péče“ přímo realizuje.

a) je-li doprovázejícím subjektem obecní úřad obce s rozšířenou působností

Pokud je **doprovázejícím subjektem obecní úřad obce s rozšířenou působností**, nevztahují se na popsání přímé poskytování služby ve výše uvedeném rozsahu na základě uzavřené dohody (o výkonu pěstounské péče), a to ani částečně, ustanovení Části šesté ZSPO („Poskytování sociálně-právní ochrany pověřenými osobami“), protože obecní úřad není pověřenou osobou a k poskytování služeb tímto úřadem se pověření nevyžaduje. Obecní úřad obce s rozšířenou působností tedy *přímo poskytuje* pro pečující osobu uvedené činnosti svými zaměstnanci v základním pracovněprávním vztahu (pracovní poměr nebo práce konaná mimo pracovní poměr) v souladu se zákoníkem práce, podle nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, a podle nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě. Nejde o výkon úřední činnosti, proto se na takový pracovněprávní vztah nevztahuje zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků.

b) je-li doprovázejícím subjektem pověřená osoba

Pokud je **doprovázejícím subjektem pověřená osoba**, vztahují se na popsané přímé poskytování služby ve výše uvedeném rozsahu na základě uzavřené dohody o výkonu pěstounské péče ustanovení Části šesté ZSPO („Poskytování sociálně-právní ochrany pověřenými osobami“). Ust. § 48 odst. 1 písm. a) a b) ZSPO **vyžaduje „odbornou způsobilost a bezúhonnost všech osob, které budou sociálně-právní ochranu přímo poskytovat“**. Podle § 49a odst. 1 písm. b) ZSPO *sociálně-právní ochranu přímo poskytují v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštními právními předpisy [mimo jiné] **pracovníci v sociálních službách***. Pracovník v sociálních službách podle § 116 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, vykonává přímou obslužnou péči o osoby, základní výchovnou nepedagogickou činnost, pečovatelskou činnost v domácnosti osoby, přičemž musí splňovat kvalifikační předpoklady podle odst. 5 a 7 cit. ust.

Podle § 49a odst. 4 písm. a) ZSPO *při poskytování sociálně-právní ochrany dětí pověřenou osobou podle § 48 odst. 2 písm. d) může přímo poskytovat pomoc a podporu při osobní péči o dítě podle § 47a odst. 2 písm. a) a b) též **fyzická osoba, která je plně svéprávná, zdravotně způsobilá, bezúhonná a splňuje další osobnostní předpoklady pro péči o dítě; při posuzování bezúhonnosti a dalších osobnostních předpokladů se postupuje obdobně podle § 23d odst. 4 písm. b) a d) a § 23e⁴***. I taková osoba musí tedy splňovat alespoň minimální předpoklady pro výkon takové činnosti podle uvedeného zvláštního ustanovení – tedy svéprávnost, zdravotní způsobilost, která se posuzuje podle obecných pracovněprávních předpisů a/nebo podle předpisů upravujících posuzování zdravotního stavu (především tedy podle vyhlášky o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče), a bezúhonnost a spolehlivost, které se posuzují podle ZSPO. Takový „asistent péče“ (resp. za něj vůči krajskému úřadu pověřená osoba) tedy **nedokládá ani kvalifikaci**, která se tu nezjišťuje, ani bezúhonnost a spolehlivost (neboť se posuzuje právě i jeho spolehlivost), a skutečnost, že podmínku bezúhonnosti a spolehlivosti splňuje, vůči zaměstnavateli toliko prohlásí (nebo uvede, že ji nesplňuje, a pak s ním pracovní smlouva nebo dohoda o práci konané mimo pracovní poměr nemůže být uzavřena).

⁴ Důvodová zpráva k těmto speciálním (a obecně nižším) požadavkům na osoby přímo zajišťující péči o děti podle § 49a odst. 4 písm. a) ZSPO uvádí toto: V § 49a se dosavadní text odst. 5 (nově odst. 4) navrhuje nahradit úpravou, podle níž při poskytování služeb při doprovázení náhradní rodinné péče může přímo poskytovat pomoc a podporu při osobní péči o dítě, zejména při tzv. hlídání dětí, a při tzv. respitu (14 denní odlehčovací pobyt svěřeného dítěte mimo domácnost) i fyzická osoba, která je plně svéprávná a zdravotně způsobilá, tedy ve stejném rozsahu, v jakém zák. o soc. službách umožňuje poskytování totožných úkonů péče o osobu závislou na péči jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb asistentem sociální péče podle § 83 zák. o soc. službách. Současně se však navrhuje, aby tato osoba současně splňovala podmínku bezúhonnosti i spolehlivosti, v rámci jejichž posouzení se hodnotí již zahlazená odsouzení a odsouzení pro evidované přestupky, a to ve stejném rozsahu, jako je tomu u žadatelů o zařazení do evidence žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče a u cizích osob, u nichž může dítě pobývat mimo ústav v tzv. hostitelské péči podle § 30 ZSPOD.

To vše proto, že podle § 49 odst. 3 písm. d) ZSPO již *žádost o vydání pověření musí obsahovat... jméno, příjmení, ... všech fyzických osob, které budou přímo sociálně-právní ochranu poskytovat, ..., datum a místo narození a doklad o jejich odborné způsobilosti* (posledně uvedené neplatí u „asistenta péče“ podle § 49a odst. 4, u něhož se kvalifikace nevyžaduje, srov. výše) a pro později po vydání pověření nastupující pracovníky pak podle § 48a odst. 1 písm. a) ZSPO platí, že *pověřená osoba je povinna oznámit orgánu, který rozhodl o vydání pověření, změny skutečností rozhodných pro vydání pověření nebo pozastavení činností uvedených v pověření, s výjimkou údajů, které jsou náležitostí rozhodnutí o vydání pověření, [tedy **oznámit také všechny osoby, které budou sociálně-právní ochranu přímo poskytovat,**] a to do patnáctého dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém změny nastaly, a doložit tyto změny příslušnými doklady.* Podle § 49 odst. 10 věta poslední ZSPO *za účelem doložení bezúhonnosti si krajský úřad vyžádá opis z rejstříku trestů podle zvláštního právního předpisu, resp. jde-li o „asistenta péče“ podle § 49a odst. 4 písm. a) ZSPO pak podle § 23e odst. 3 ZSPO za účelem zjištění bezúhonnosti... a spolehlivosti... si krajský úřad vyžádá... opis z rejstříku trestů a opis z evidence přestupků;* tyto opisy tedy nedokládá oznamující pověřená osoba, ale opatřuje je přímo krajský úřad.

Také tehdy, když pověřená osoba krátkodobou péčí o dítě *přímo poskytuje* prostřednictvím výše uvedeného „asistenta péče“ podle § 49a odst. 4 písm. a) ZSPO, **musí jít o osobu, která je vůči pověřené osobě v základním pracovněprávním vztahu**, tedy např. je s ní uzavřena dohoda o provedení práce, protože pokud by taková osoba tuto činnost prováděla opakovaně za odměnu sjednanou s pověřenou osobou mimo některý základní pracovněprávní vztah, musela by se řešit otázka, zda má k takové činnosti jako *osoba samostatně výdělečně činná* oprávnění, a to alespoň živnostenské, a zejména by tu byla otázka, zda jde vůbec o *přímé poskytnutí* služby, nebo jen o její *zajištění* prostřednictvím třetí osoby („subdodavatele“; srov. dále v bodě 3.).

3. Jak lze *zajistit krátkodobou nebo celodenní péči externě* („nepřímé poskytnutí“)

Bez ohledu na to, zda je doprovázejícím subjektem obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo pověřená osoba, ***zajišťuje doprovázející subjekt (tzn. poskytuje jen „nepřímo“, srov. výše) krátkodobou nebo celodenní péči svěřeným dětem na základě dohody (o výkonu pěstounské péče) prostřednictvím třetího subjektu („subdodavatele“); teprve ten pak krátkodobou péčí nebo celodenní péčí poskytuje přímo, a to na základě smluvního vztahu s doprovázejícím***

subjektem, neboť je to i zde doprovázející subjekt, vůči němuž osoba pečující svůj nárok na pomoc spočívající v krátkodobé nebo celodenní péči o svěřené dítě uplatňuje úplně stejně, jako v případě, kdy krátkodobou nebo celodenní péči doprovázející subjekt poskytuje přímo svými zaměstnanci. Tzn., že pečující osoba obvykle neuzavírá nebo nemusí uzavírat sama dvoustranné smlouvy se subjektem, který krátkodobou nebo celodenní péči přímo realizuje – pečující osoba již má v dostatečném rozsahu uzavřenu dohodu (o výkonu pěstounské péče) s doprovázejícím subjektem, v níž pravidla uspokojování svého nároku na krátkodobou péči nebo celodenní péči o svěřené dítě již předem sjednává. Samotné poskytnutí této péče je předmětem smluvního vztahu (ovšem samozřejmě jiného než pracovněprávního) mezi doprovázejícím subjektem a osobou, která danou činnost „osobní péče“ přímo realizuje svým jménem na účet doprovázejícího subjektu. Může jít o fyzickou nebo právnickou osobu oprávněnou na základě jiných právních předpisů poskytovat např. pečovatelskou službu pro rodiny s dětmi nebo poskytovat službu péče o děti nebo podobnou na základě příslušného živnostenského oprávnění, službu péče o dítě v dětské skupině, v případě celodenní péče i ozdravný pobyt nebo pobyt na škole v přírodě apod. **V případě jednorázové a ojedinělé činnosti na straně osoby, která má „hlídání dětí“ provést, i bez jinak vyžadovaného živnostenského nebo jiného oprávnění.**

Je však třeba si uvědomit, že je na fyzickou osobu, která krátkodobou nebo celodenní péči pro doprovázející subjekt *zajišťuje* a sama ji *přímo* poskytuje za finanční odměnu vyplácenou jí doprovázejícím subjektem na základě „subdodavatelské“ smlouvy, přenášeno jako na *osobu samostatně výdělečně činnou* administrativní břemeno v daňové oblasti popř. v oblasti plateb veřejného zdravotního a sociálního pojištění, stejně jako tu vzniká nutnost mít některé z uvedených oprávnění k činnosti, pokud by nešlo výhradně o jednorázové a ojedinělé „hlídání“ svěřených dětí, ale o činnost opakovanou nebo soustavnou.

Především pro účely „**respitní**“ péče podle § 47a odst. 2 písm. b) ZSPO pak § 49a odst. 4 písm. b) ZSPO upřesňuje možnost „outsourcingu“⁵ při jejím zajištění tak, že *při poskytování sociálně-právní ochrany dětí pověřenou osobou podle § 48 odst. 2 písm. d) může být pomoc a podpora při osobní péči o dítě podle § 47a odst. 2 písm. a) a b) poskytována* [tzn., „nepřímo“, čili být *zajištěna*] *prostřednictvím osoby pořádající*

⁵ Důvodová zpráva i k těmto speciálním (a obecně nižším) požadavkům na osoby přímo zajišťující péči o děti podle § 49a odst. 4 písm. b) ZSPO uvádí toto *Podobně se navrhuje, aby při poskytování služeb v rámci doprovázení náhradní rodinné péče jak při „hlídání“ dětí, tak v rozsahu tzv. respitu, byla služba také zprostředkována tak, že ji bude zajišťovat osoba, pořádající zotavovací akce podle jiného zákona. Respity pro děti jsou již dnes zajišťovány i formou letních táborů, pobytů v ozdravovnách apod. Taková úprava odráží dlouhodobě zavedenou praxi i v oblasti služeb doprovázejících organizací v náhradní rodinné péči, kterou akceptují i inspekční a kontrolní orgány a je v uvedeném rozsahu i financována z prostředků státního příspěvku na výkon pěstounské péče.*

zotavovací akci podle zvláštního právního předpisu. To znamená výslovně zákonem zdůrazněnou možnost „externího nákupu služeb“ od subjektu, který splňuje podmínky stanovené zákonem o ochraně veřejného zdraví a prováděcí vyhlášky č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, a zpravidla bude též držitelem příslušného živnostenského oprávnění. Jak ale vyplývá z výše uvedeného, okruh subjektů, které mohou externě **zajišťovat** pro doprovázející subjekt krátkodobou nebo celodenní péči pro osoby pečující, je, jde-li především o právnické osoby a různé druhy oprávnění k takové činnosti, širší.

Zvláštní podmínky, pokud službu *zajišťuje* externím subjektem pověřená osoba

Pokud popsáním způsobem pro pověřenou osobu službu „externě“ zajišťuje **fyzická osoba samostatně výdělečně činná**, platí, že v rámci podmínek pro vydání pověření se zjišťuje jak její bezúhonnost, tak i kvalifikační předpoklady ve smyslu § 49 odst. 2 písm. a) a písm. b) bod 1. ve spojení s odst. 3 písm. d) ZSPO a ve spojení s § 49a odst. 1 ZSPO, nebo alespoň částečně mírnější osobní předpoklady podle § 49a odst. 4 písm. a) ZSPO, je tedy výslovně uvedena v žádosti o vydání pověření, příp. jmenovitě podléhá oznamovací povinnosti podle § 48a odst. 1 písm. a) ZSPO. Pokud by však touto třetí osobou byla **právnická osoba**, zjišťuje se pouze její bezúhonnost jako právnické osoby ve smyslu § 49 odst. 2 písm. b) bod 2. ZSPO, v žádosti o vydání pověření nejsou (a ani nemohou být) uváděni jednotliví její pracovníci a tito tak nepodléhají a nemohou podléhat ani následnému hlášení změn podle § 48a odst. 1 písm. a) ZSPO. Popis způsobu zajištění krátkodobé péče nebo celodenní péče externí právnickou osobou je proto náležitostí žádosti o vydání pověření pouze ve smyslu § 49 odst. 3 písm. b) ZSPO (*rozsah poskytování sociálně-právní ochrany, podrobný popis činností, na které se žádá vydání pověření, a popis jejich personálního zajištění*) a jen v tomto rozsahu také podléhá hlášení změn podle § 48a odst. 1 písm. a) ZSPO (v zásadě jde jen o to, uvést v žádosti o pověření nebo následně oznámit, která právnická osoba bude pro pověřenou osobu krátkodobou nebo celodenní péči zajišťovat, jakým způsobem a v jakém předpokládaném rozsahu).

4. Přechodné období

Podle čl. II bodu 3 zákona č. 242/2024 Sb. *není-li dále stanoveno jinak, dohody o výkonu pěstounské péče uzavřené podle § 47b zákona č. 359/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení těchto dohod, se řídí dosavadními právními předpisy. Smluvní strany dohody o výkonu pěstounské péče mohou sjednat, že se jejich vzájemná práva a povinnosti budou řídit zákonem č. 359/1999 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Výše popsaná pravidla*

se tedy plně uplatní pouze u dohod, uzavřených po 1. 1. 2025, popř. u dohod starších, které však byly dodatkem podřízeny pravidlům zákona účinným od 1. 1. 2025. U dohod uzavřených do 31. 12. 2024, které současně nebyly harmonizovány s úpravou účinnou od 1. 1. 2025, se tedy nadále postupuje podle předchozích pravidel, účinných jinak jen do konce roku 2024.

Podle bodu 11 Přejícných ustanovení současně platí, že *osoby, jimž bylo vydáno přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona rozhodnutí o pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí v rozsahu zřízení zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle § 48 odst. 2 písm. c) nebo v rozsahu podle § 48 odst. 2 písm. d) až f) zákona č. 359/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, postupují podle dosavadních právních předpisů nejdéle po dobu 12 kalendářních měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.* Odchylné postupy, pokud vyplývají přímo z dříve uzavřené a s novou úpravou neharmonizované dohody, však na základě prve citovaného zvláštního ustanovení bodu 3 mohou přetrvat i po uvedené jednoleté přechodné době. Podřízení „starých“ dohod nové úpravě však lze přesto jen doporučit.

Rozdělovník:

- všechny krajské úřady a MHMP a jejich prostřednictvím všechny obecní úřady obcí s rozšířenou působností (oddělení sociálně-právní ochrany dětí) a pověřené osoby dle § 48 odst. 2 písm. d) ZSPOD